

**EUGÉNIUSZ ÖKUMENIKUS NAPI EVANGÉLIUMA  
SZELLEMI KINCSESLÁDIKA - TALÁLT VARÁZSIGÉK  
A VILÁGON A LEGJOBB DOLGOK INGYEN VANNAK!?**

"Ránk, emberekre nagyon jellemző,  
hogy amíg a dolgok függőben vannak,  
és van még esélyünk rá,  
hogy tovább és egyre tovább húzzuk,  
mindig reménykedünk, hogy  
a legközelebbi utcasarok mögött megtaláljuk a jót,  
és ezért sohasem ragaszkodunk hozzá, hogy  
ott legyünk boldogok, ahol éppen vagyunk.  
De mihelyt megállapodunk,  
és azt hisszük, hogy most aztán biztos a siker,  
ott állunk egy téglafal előtt.  
Nem fordul felénk a szerencse,  
sőt meglehetősen feszültséget okozva várat magára.  
És ilyenkor sajnálkozva gondolunk vissza az elmúlt időkre,  
amikor még elszökhettünk,  
és valahol a láthatáron lebegő felhők között eltűnhettünk.  
Így ígérünk magunknak  
mindig újabb országokat, újabb esélyeket,  
csodálatos dolgokat,  
és kergetjük egyre tovább az álmokat,  
és közben provizórikus életet élünk."

C. G. Jung:

\*

Székely bácsika Pestre utazik a rokonokhoz látogatóba,  
és a fiárabízza a gazdaságot arra az időre, amíg távol lesz.

Ahogy visszatér,  
a fia már várja a lovaskocsival a vasútállomáson.  
Elindulnak haza, és beszélgetni kezdenek.

Azt mondja az öreg:  
- Minden rendben volt, fiam?  
- Igen apám.  
- Semmi baj nem történt?  
- Semmi apám.

Az öreget nem hagyja nyugodni a dolog, és tovább faggatózik:

- De tényleg semmi baj sem történt?
- Hát... Eltört a villa nyele.
- Eltört a villa nyele? Hogyan tört el a villa nyele?
- Hát, mikor vittem a kutyát elásni...- Miért, megdőglött a kutya?
- Igen.
- Hogy történt?
- Letaposták a lovak és a tehenek...
- Letaposták? Hogy-hogy letaposták?
- Megriadtak, amikor kigyulladt az istálló.
- Kigyulladt az istálló!? Mito>l gyulladt volna ki az istálló!?
- Hát apám, átfújta a szél a zsarátnokot a nagyházról...
- Hát az is leégett!?
- Igen, de a macska a hibás.
- Már hogy lenne a macska a hibás?
- Felborította a gyertyákat, amikor ravataloztuk a nagymamát.
- Meghalt a nagymama??! Dehát...
- Akkor ütötte meg a guta, Isten nyugosztalja, amikor édesanyám megszökött a postással.....
- Megszökött a postással?! Hát akkor minden rendben van fiam.
- Hát ezt mondtam én is.

\*

Heltai Jenő  
Szabadság

Tudd meg: szabad csak az, akit  
Szó nem butít, fény nem vakít,  
Se rang, se kincs nem veszteget meg,  
Az, aki nyíltan gyűlölhet, szerethet,  
A látszatot lenézi, meg nem óvja,  
Nincs letagadni, titkolni valója.

Tudd meg: szabad csak az, kinek  
Ajkát hazugság nem fertőzi meg,  
Aki üres jelszókat nem visít,  
Nem áztat, nem ígér, nem hamisít.  
Nem alkuszik meg, hű becsületéhez,  
Bátran kimondja, mit gondol, mit érez.  
Nem nézi azt, hogy tetszetős-e,  
Sem azt, kinek ki volt, és volt-e őse,  
Nem bámul görnyedőn a kutyaőrre  
S embernek nézi azt is, aki pőre.

Tudd meg: szabad csak az, aki  
Ha neve nincs is, mégis valaki,  
Vagy forró, vagy hideg, de sose langyos,  
Tüzet fölöslegesen nem harangoz,  
Van mindene, ha nincs is semmije,  
Mert nem szorul rá soha senkire.  
Nem áll szemébe húzott vaskalappal,  
Mindég kevélyen szembenéz a Nappal,  
Vállalja azt, amit jó társa vállal,  
És győzi szívvel, győzi vállal.  
Helyét megállja mindég, mindenütt,  
Többször cirógat, mint ahányszor üt,  
De megmutatja olykor, hogy van ökle...  
Szabad akar maradni mindörökre.

Szabadság! Ezt a megszentelt nevet  
Könnyelműen, ingyen ajkadra ne vedd!  
Tudd meg: szabad csak az, aki  
Oly áhítattal mondja ki,  
Mint istenének szent nevét a jó pap.  
Szabad csak az, kit nem rettent a holnap.  
Ínség, veszély, kín meg nem tántorít  
És lelki béklyó többé nem szorít.  
Hiába őrzi porkoláb s lakat,  
Az sose rab, ki lélekben szabad.  
Az akkor is, ha koldus, nincstelen,  
Gazdag, hatalmas, mert bilincstelen.  
Ez nem ajándék. Ingyen ezt nem adják,  
Hol áldozat nincs, nincs szabadság.  
Ott van csupán, ahol szavát megértve  
Meghalni tudnak s élni mernek érte.

De nem azért dúlt érte harc,  
Hogy azt csináld, amit akarsz,  
S mindazt, miért más robotolt,  
Magad javára letarold,  
Mert szabadabb szeretnél lenni másnál.  
A szabadság nem perzsavásár.  
Nem a te árud. Milliók kincse az,  
Mint a reménység, napsugár, tavasz,  
Mint a virág, mely dús kelyhét kitárva  
Ráönti illatát a szomjazó világra,  
Hogy abból jótestvéri jusson  
Minden szegénynek ugyanannyi jusson.  
Míg több jut egynek, másnak kevesebb,  
Nincs még szabadság, éget még a seb.

Amíg te is csak másnál szabadabb vagy,  
Te sem vagy még szabad, te is csak...  
Gyáva rab vagy.

1945. május 1.

\*

„A dolgokkal akkor kell elkezdni törődni,  
amikor még nem is jöttek létre.  
Akkor kell rendet tartani, amikor még nincs felfordulás.  
Ami nyugalomban van azt könnyű megtartani.  
Ami még nem született meg, arról könnyű tervet szőni.  
A még törékenyt könnyű eltörni,  
a még parányit könnyű megsemmisíteni.  
A húszméteres faóriás egy pici sarjból fejlődött ki.  
A kilenc emeletes tornyot egy sor téglával kezdik építeni.  
Az ezer mérföldes utazás egy lépéssel kezdődik.”

\*

„Az élők tudják, hogy meghalnak,  
de a halottak semmit sem tudnak,  
és azoknak semmi jutalmuk nincs többé,  
mivelhogyl emlékezetük elfelejtetett.  
Mind szeretetük, mind gyűlöletük,  
mind gerjedezésük immár elveszett,  
és többé semmi részük nincs semmi dologban,  
amely a nap alatt történik.”

\*

„Sokkal jobb dolga van  
a kettőnek, mint az egynek.  
Mert ha elesnek is, az egyik felemeli társát.  
Jaj, pedig az egyedülvalónak, ha elesik,  
nincsen, aki felemelje.  
Hogyha együtt fekszenek ketten, megmelegszenek.  
Az egyedülvaló, pedig mi módon melegedhet meg?  
Ha az egyiket megtámadja is valaki,  
ketten ellene állhatnak annak,  
és a hármas kötél nem hamar szakad el.”

\*

„A tanítványoknak,

akik azt akarták tudni a Mestertől, hogy  
miféle meditációt végez reggelenként a kertben,  
így válaszolt:

- Amikor figyelmesen nézem a rózsabokrot,  
akkor teljes virágzásban látom.
- Miért kell valakinek figyelmesen néznie,  
hogyan lássa a rózsabokrot?- kérdezték.
- Mert máskülönben nem a rózsabokrot látja az ember,  
hanem a saját előregyártott gondolatát a bokorról."

\*

"Az alábbiakban gondolatokat teszek közzé,  
filozófiai vizsgálódásaim gyümölcsét,  
amelyek az elmúlt tizenhat esztendőben foglalkoztattak.  
Sokféle dologra vonatkoznak e gondolatok:  
a jelentés, a megértés, a mondat és a logika fogalmára,  
a matematika alapjaira, a tudatállapotokra és egyebekre.  
Megjegyzésekként,  
rövid bekezdések formájában vettem papírra őket,.  
Hol hosszabb sorokká fűzve az ugyanazon tárgyra vonatkozókat,  
hol pedig szeszélyesen egyik tárgykörrel a másikra csapongva. -  
Kezdetől fogva az volt a szándékom, hogy  
egyszer ezt az egészet egyetlen könyvvé gyúrom.  
A könyv formájáról  
különböző időkben különböző elképzeléseim voltak.  
Az azonban lényegbevágónak tűnt a számomra, hogy  
a könyvben a gondolatok  
természetes és töretlen rendben haladjanak egyik tárgyról a másikra.  
Néhány elvetélt kísérlet után, hogy  
eredményeimet ilyen egésszé kovácsoljam,  
beláttam, hogy ez soha nem sikerülhet.  
Hogy annak, amit írni tudok,  
még a legjava sem lesz soha több filozófiai megjegyzéseknél;  
hogy gondolataim hamarosan megbénulnak,  
valahányszor megkísérlem, hogy  
természetes hajlamuk ellenére egyetlen irányba kényszerítsem őket. -  
És ez persze magával a vizsgálódás természetével függött össze.  
Merthogy ez arra kényszerít bennünket, hogy  
egy széles gondolati vidéket  
minden irányban, keresztül-kasul bejárjunk.  
E könyv filozófiai megjegyzései  
egy halom tájképvázlathoz hasonlatosak,  
amelyek e hosszú és bonyodalmas utazásokon keletkeztek

\*

A vak leány

Volt egyszer egy vak leány,  
aki gyűlölte magát amiatt, hogy vak volt.  
Mindenkit gyűlölt, kivéve a kedvesét.  
A fiú mindig vele volt. Mondta egyszer a barátjának:  
- Ha láthatnám a világot, hozzád mennék feleségül.  
Egy napon valaki ajándékozott neki egy szempárt.  
Amikor levették szeméről a kötést,  
láthatta az egész világot, beleértve a barátját is.  
A fiú megkérdezte:  
- Most, hogy látod a világot, hozzám jössz feleségül?  
A leány a fiúra nézett, és látta, hogy vak.  
A lehunytt szemhéjak látványa szinte sokkolta.  
Erre nem számított.  
Az a gondolat, hogy  
az élete hátralévő részében ezt kell nézze,  
arra a döntésre vezette, hogy visszautasítsa a fiút.  
A fiú csendesen könnyezett,  
majd pár nap múlva írt néhány sort:  
'Vigyázz jól a szemeidre,  
mert mielőtt a tied lettek, előtte az enyémekek voltak.'

\*

Az ember életét sokan érezték csak álomnak,  
és jártomban-keltemben bennem is mindig itt ez az érzés. Korlátokat látok,  
amelyek útját állják az ember tevékeny és kutató erőinek,  
látom, hogy  
minden igyekezetük célja csak szükségletek kielégítése,  
annak megint nincs más célja,  
mint a koldus lét meghosszabbítása,  
aztán azt látom,  
hogy a kutakodás bizonyos pontjait illető megnyugvás  
csak álmatag rezignáció,  
csak tarka alakokkal és sugárzó látványokkal  
pingáljuk tele a falakat,  
amelyek közt raboskodunk.

(Goethe)

\*

ARANY JÁNOS  
JÁNOS PAP ORSZÁGA

Büszke, harcos, kalandor nép  
Volt a magyar nemzet,  
Kétélű kard, mely ha moccant,  
Jobbra-balra sebzett;  
S jobbra-balra, merre fordult,  
A fegyvernek éle,  
Pusztá lett a népes ország  
És üvöltött rajta végig  
Farkasok zenéje.

Kin a német, minthogy őrá  
Járt a rud legjobban,  
Megfélemlék, megbusúla,  
Cselt szövött titokban:  
Nem birván az oroszlánál,  
Annak vermet ása,  
Takarónak a veremre,  
Mint egyéb gázságra, jó lesz  
Krisztus szent vallása.

"Ázsiának sáska-féle  
Kóborló pogánya,  
Isten a te lelkedet bár  
Mind pokolra hányja!  
Ne legyen az idvességben  
Soha semmi részed:  
Lelked üdvösségeért nem;  
De saját bőrünk javáért  
Megtérítünk téged."

Így beszélt a német papság  
És a pénzbe markolt,  
(A papok nagytoroku zsákja  
Már akkor is megvolt);  
Bor, tulok lett a dulásig,  
A pénzt nem kimélte,  
Tudta, nem vész kárba semmi,  
Húzni fogja firól-fira  
Az uzsorát érte.

Lett is aztán dinom-dánom,  
Keresztyén tivornya.  
Hirdeté az istenígét  
Papok bora, bornya.  
Kocsma lett az istenháza,  
Melyben ittak-ettek, -

S egy-két szentnek a nevét ha  
Elgagyogták részeg fővel,  
Mindent megfizettek.

Kiváltképen egy pap, neve  
Iván, azaz János,  
Többi közt legjobban értett  
Ehhez a munkához.  
Udvarán örökké tombolt  
A lakzi, kaláka,  
Hét mérföldre érzett a szag  
S úgy hítták ezt a vidéket:  
János pap országa.

Kedves ország volt ez a táj  
Minden naplopónak,  
Kasza-kapa-kerülőnek,  
Éhen kóborlónak;  
Kujtorgó ebek lakoztak  
A jó sült szagával,  
Kujtorgó magyar nép dőzsölt  
- Ha tudott keresztet hányni -  
Jánossal magával.

Sült ökör hevert szanaszét  
János udvarában,  
Két szarván boros csobányok,  
Kés az oldalában.  
Akinek tetszett, odament,  
Az ökörből vágott,  
S jót ivott rá a csobányból,  
Nem is könnyen hagyta aztán  
Ezt a jó országot.

Alig futott ennek híre  
A népség között el,  
Aki nem jött a szagára,  
A hírére jött el,  
Nem, hogy jól lakják, hanem csak  
Hogy valamit lásson, -  
S addig nézte, addig nézte,  
Hogy maga is megkivánta,  
Kívül a palánkon.

S aki egyszer megkivánta,  
Azt be is bocsáták,



Pogány fővel el nem hagyta  
Többé a kalákát:  
Megtaníták kulacs-szónál  
A Krisztus hitére...  
Vagy nem is a hitre, hanem  
A vallást elundokító  
Sok mindenféle.

Első ága volt a hitnek  
(Elmondom a nagyját):  
Hogy minden termék tizedét  
A papoknak adják,  
Bort és búzát és baromfit,  
Földeket is mellé  
S faluszámra jobbágy-népet,  
Aki a kövér pusztákat  
Ingyen megművelné.

Másik ága volt a hitnek,  
Hogy: ne kapj a kincsen,  
Mennyországban a gazdagnak  
Semmi helye nincsen.  
Ne rabold el a némettől,  
Ami neki termett,  
Sőt ha ingedet lehúzza,  
Azt se bánd, mert Isten úgy ad  
Lelkednek kegyelmet.

Harmadik volt: országodat  
Pap kezére bízzad,  
Ő ráér tanácsot adni,  
Míg más ember izzad.  
Ő mindent végez helyetted,  
Kell-e több jó annál?  
Bízd rá, ami gondba jőne;  
Csak a pásztor legyen ébren,  
Hadd aludjék a nyáj.

Negyedik hitágazatja:  
Házasodjál össze,  
Gyenge a magyar, ha minden  
Nemzet nincsen közte;  
Hozz lakót, minél többfélét,  
Ültesd a nyakadra,  
S béketűrőssel fogadjad,  
Ha tulajdon eszterhéjad

Alól kizaklatna.

Ötödik... mit én tudom mi?  
Az is ilyenféle  
Rágalom s káromkodás a  
Meváltó nevére,  
Melyeken a jó magyarság  
Gyönyörűen épült:  
Idegen kalandoroktól  
Ki hagyá magát pusztítani  
Csaknem mindenéből.

Legott a királyi székre  
Német ember hágott,  
Aki fogta, másnak adta  
Titkon az országot.  
S amiatt, hogy másnak adta  
S a magyart megrontá,  
Iszonyú belháborúban  
Magyar a magyarnak vérét  
Eszendőig ontá.

Attól kezdve többször is volt  
János pap országa.  
Sült galamb, borral folyó ér  
És ingyen-kaláka;  
Melyekért a jó magyar nép  
Mindenét od'adta,  
S tett olyat részeg fejével  
Hogy, mikor kijózanodott,  
Százszor megsiratta.

Most is vannak, akik ilyen  
Hizlalóba vágynak:  
Lomhán a gyomornak élni  
És élni az ágynak;  
Kik előtt, a hashoz mérve,  
A haza sem drága,  
S midőn ez küzdésre készti,  
Felsohajtnak: jöjj el, jöjj el  
János pap országa.

(1848)